

ՑԱՆԿ ԵՒԻԹՈՅ.

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ.

Եշք

Օրնեալ որք սիրեն բգնկ Հայաստան. (Քերրուած. Հայ. և. Գաղղ.).....	4
Թուղթ S. Թալէս-Պետար զաղդիացւոյն առ. Վերատիսուշ Մասեա Աղաւոյ. (Հայ. և. Գաղղ.).....	25
Առ. Հայաստան. Քերրուած S. Խորենայ վարդապետի. Թարգմանեալ նմանողարեամբ ի.Տ. Թալէս-Պետարայ ի.Գաղղ.).....	27
Առ. քոյրն իմ Վարդուհի-Աննիկ. (Քերրուած. Հայ. և. Գաղղ.).....	35
Աստղն երեկոյին, առ. S. Ռ***. Ք***. (Քերրուած. Հայ և. Գաղղ.).....	36
Աստղն Առաւոսու, (Քերրուած. Հայ. և. Գաղղ.).....	237
Ո՞ն յիշեցեք զՀայաստան. (Քերրուած. Հայ. և. Գաղղ.).....	417
Որբան իմ եւ տապան. (Քերրուած. Հայ. և. Գաղղ.).....	68
Անձուկը հայրենեաց. (Քերրուած. Հայ. և. Գաղղ.).....	95
Ազօրք վաս Հայրենեաց. (Քերրուած. Հայ. և. Գաղղ.).....	141
Հայկազն մօր Օօրօք. (Քերրուած. Հայ. և. Գաղղ.).....	165
Լուսին. (Քերրուած. Հայ. և. Գաղղ.).....	90
Վահան Մամիկոնեան. (Քերրուած).....	214
Ազգատեացք. (Քերրուած. Հայ. և. Գաղղ.).....	259
Թուղթ Վահանայ Արշարունոյ, Հ. Միքայելի Զամբեան, իՄխիթարեանց Վենետիկ. (Ծարայարութիւն Հայ. և. Գաղղ.).....	8, 29, 97, 129, 193, 245, 265
Սահմանք Տեսչորեան Հայաստանեալց եկեղեցւոյ իթուսիա. (Ծարայարութիւն և վերը).....	57, 63, 104
Պատմութիւն վերադարձ երից Վարդապետաց. (Ծարայարութիւն և վերը).....	59, 149, 200, 242
Յաւելուած իՎերապարձն.....	243
Պ. Եղուարդ Տիկոնորիկ. Հայերենազկու.....	49, 73
Իվերայ Ազատ անուն քաղաքին, որոյ աւերակն տեսանի ի.Փեղարքունիս.....	59
Հայրենասէր երիտասարդ մը. (Հայ. և. Գաղղ.).....	78
Դաշնակը Լամարքինեայ, թարգմանեաց Խորեն Վ. Գաղցեան.....	121
Սէր Հայրենեաց կամ հայրենասիրութիւն.....	145
Պարտք առ. Հայրենիս.....	84
Անցք եւ ստորազրութիւն քաղաքին Գանձակայ.....	152, 222
Տիփիսու, Հայկազն զպացուութիւնը.....	169
Աւերակը Մայրաքաղաքին Անեոյ. (Հայ. և. Գաղղ.).....	175
Խնցն մեք առաջ շիմք երբար.....	239
Ազգային վիճակազրութիւն, Հայք Պարսկաստանի և. Հընդ-կաստանի. (Հայ. և. Գաղղ.)	267

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՍՈՒՐՃԱՆԴԱԿ.

Պատիան Պ. Յարուբիս.....	24
Գարբիել Վ. Այվազեան.....	24, 48

TABLE DES MATIÈRES.

MUSÉE ARMÉNIEN.

Pages.

Bénis soient ceux qui aiment la pauvre Arménie. (Poésie Arm.-Franç.).....	4
Lettre de M. Thalès-Bernard à M. le directeur de la <i>Colombe du Massis</i> . (Arm.-Franç.).....	25
A l'Arménie! Imitation française de la poésie arménienne de M. Corène Calfa, par M. Thalès-Bernard.....	27
A ma sœur Rosa-Annitz. (Poésie Arm.-Franç.).....	35
L'Étoile du Soir. A. M. R***. C***. (Poésie Arm.-Franç.)..	36
L'Étoile du Matin. (Poésie Arm.-Franç.).....	237
Oh! rappelez-vous de l'Arménie. (Poésie Arm.-Franç.)....	117
Mon Berceau et mon Tombeau. (Poésie Arm.-Franç.)	68
Le désir de la patrie. (Poésie Arm.-Franç.).	93
Prière pour la patrie. (Poésie Arm.-Franç.).....	141
La berceuse arménienne. (Poésie Arm.-Franç.).....	165
A la Lune. (Poésie Arm.-Franç.).....	90
Vahan Mamigonian. Poésie.....	214
Les ennemis de la patrie. (Poésie Arm.-Franç.).....	259
Lettre de Vahan Archarouni, par le R. P. Michel Tchamchian, Mékhitariste de Venise. (Arménien-Français, Suite.).....	8, 29, 97, 129, 193, 215
Constitution de l'Église arménienne en Russie. (Suite.) 37, 63, 104	
Histoire du retour des trois Archimandrites arméniens à leur Église nationale. (Suite et fin.).....	39, 149, 200, 242
— Supplément.....	243
M. Édouard Dulaquier, l'Arméniste.....	49, 73
La ville Azade et ses ruines.....	59
Un jeune patriote. (Arm.-Franç.).....	78
Les Harmonies poétiques de M. de Lamartine, traduites par Corène V. Calfa.....	121
L'amour de la Patrie.....	145
Devoirs envers la Patrie.....	84
Histoire et description de la ville de Cantzag.....	152, 222
Sentiment national des Arméniens de Tiflis.....	169
Les ruines d'Ani, capitale de l'Arménie.....	175
Pourquoi nous n'avançons pas?.....	239
Statistique nationale des arméniens de la Perse et des Indes. 267	

COURIER ARMÉNIEN.

M. Pascal Ballian.....	24
Gabriel Aivazovsky.....	24, 48

Սուրբն Ներսէս.....	46	Saint Nersés.....	46
Յաղագ մարզկային իրաւանց և պարտուց.....	46	Le droit et le devoir des hommes.....	46
Քաղջական Հայասիրուրին.....	70	Sympathies françaises pour l'Arménie.....	70
Թուղթ Գերապատ. Կար. Վարդապետի Բազրատունուոյ.	71	Lettre de Garabed Vartabed Pakradouni.....	71
Արքին-Գէյ.....	72	Artin-Bey.....	72
Ակրվիչն Էֆենտի.....	72	Servitchén Effendi	72
Մանուկ Շաշեան.....	72	M. Manuel Chachian	72
Մկրեան Տ. Կարապետ.....	72	M. Garabed Meguerian	72
Նուպար-Գէյ.....	72	Nouhar-Bey	72
Տ. Յովհաննես Զամբան.....	72	M. Jean Tchamchian	72
Հայկազեան ուղերձ առ. Նախուեն Գ.....	72	Adresse nationale à S. M. Napoléon III.....	72
Տ. Նիկողոս Պալեան	80	M. Nigoghos Baillian	80
Տ. Միասկ Առաքէ Էֆենտի Տառեան.....	81	M. Sissag Arakel Effendi Dadian	81
Տ. Յ. Արզումաննեան թժիշկ. (Հայ. և. Գաղղ.).....	82	M. le docteur J. Arzouman. (Arm.-Franç.)	82
Տ. Մատք Մատրեան.....	84	M. Messer Messirian	84
Վարդան Փաշա. Խաչէր Փաշա. Առաքէ Փաշա.....	84	Vartan-Pacha, Yaver-Pacha, Arakel-Pacha	84
Քերրուած խափան ման Տ. Նիկողոսի Պալեան.....	106	Elegie sur la mort de M. Nigoghos Baillian (Arm.-Franç.)	106
Օսապաշեան Տ. Գէորգ.....	106	M. Kévork Odabachian	106
Տառուտեան Կարապետ Էֆենտի	107	Davoudian Garabed Effendi	107
Տառուտեան Ցալոր Էֆենտի	107	Davoudian Agop Effendi	107
Հայկազունք Նիկոմիդիոյ.....	107	Les Arméniens de Nicomédie	107
» Մոլտո-Վալաքիոյ.....	107	» de Moldo-Valachie	107
» Եղեսիոյ.....	108	» d'Edesse	108
» Գերշանի	108	» de Tertchan	108
» Սամսոնի	108	» de Samson	108
» Բարերդու	108	» de Papert	108
Հայկաւանի նորագիւտ ննուրինները	108	Les antiquités de Haigavan	108
Հայոց եկեղեցեաց մեջ երգենն զործածելու վրայ	108	De l'usage des orgues dans les églises arméniennes	108
Լումափայլ Խաչատուր Կոմս Լազարեանց (Հայ. և. Գաղղ.)	154	Son Excellence M. le comte Christophe de Lazareff. (Arm.-Franç.)	135
Պ. Պէրմէ (Հայ. և. Գաղղ.)	155	M. Bergé. (Arm.-Franç.)	135
Բեհրուտեանց Բարսելոն Հայկազն զօրապետը	155	Le général arménien Vasil Behboudoff	135
Տ. Յովհաննես Թնկրեան	155	M. Jean Thinguirian	135
Միասքեան Տ. Ցակորճան	155	M. Agopdjan. Misakian	135
Կարապետ Էֆենտի Մկրեան	155	Garabed Effendi Meguerian	135
Խաջոյեան Մանտեսի Թորոս	156	M. Thoros Khatchoyan	136
Հայկազունք Տէրենտի	156	Les Arméniens de Dérêndé	136
» Առարագարի	156	» d'Adabazar	136
Երգենն-Աղեքանդը	156	L'orgue-Alexandre	136
Թուղթ ամենապատի Մատրէս արքավիսկուլուոսի Շախ- կին Պատրիարքի Կոստանդնուպոլսյ	155	Lettre de Sa Grandeur Monseigneur Mathieu, ancien pa- triarche de Constantinople aux rédacteurs	153
Առաջնորդական այցելուրին Քերապատի. Գարրիկի	155	Visite Pastorale de l'archimandrite Gabriel Alvazovsky à Nakhitchévan	154
Ա. Այվազիան, ինոր Նախիշենան	154	Voyage de Paris à Constantinople du très-réverend Sarkis V. Théodore, directeur du collège national Arménien	155
Ուղենորուրին Գերապատի. Սարգսի Ա. Թէուրդրան իՓարէք իւնոստանդնուպօլիս	156	M. Jean Alvazovsky à l'exposition de Bruxelles	158
Տ. Յովհաննես Այվազովսքի	158	Monseigneur Georges Hurmuz	158
Հիւմիւզեան Գէորգ արքավիսկուլուու	158	Saint Krikoris	158
Սուրբ Գրիգորիս	158	Collège national Arménien de Grenelle — Paris. (Arm.-Franç.)	159
Հայկազեան Վարժարան (Հայ. և. Գաղղ.)	159	Appréciation de l'éducation par les Arméniens des Indes	159
Հեղիստանի Հայոց դաստիարակուրեան յարզ զիտնութը	159	Une observation nationale de S. E. le comte Ch. de Lazareff. (Arm.-Franç.)	178
Վահամփայլ Խաչատուր Լազարեան կոմսին ազգային մելք դիտողուրինք, (Հայ. և. Գաղղ.)	178	La civilisation des Arméniens en Moldavie. (Arm.-Franç.)	179
Մոլուտիոյ Հայոց քաղաքակրթութիւնը. (Հայ. և. Գաղղ.)	179	Lettre à M. Ambroise V. Calfa	181
Համակ առ. Ամբրոսիոս Վ. Գալիքայիան	181	Lettre à M. le consul de France en Moldavie	180
Ա. Հիւմանոս Գաղղիոյ իՄոլուտիան	180	M. Aroutioun Arzoumanian	181
Արզումաննեան Տ. Ցարուրին	181	M. Madthéos V. de Yosghad	181
Մատրէս Վ. Խօջասուն	181	M. Khatchig Meguerditchian	181
Մկրեան Խաջոյեան Հայկազեան Վարժարանին. (Հայ. և. Գաղղ.)	202	Examen annuel au collège national Arménien. (Arm.-Franç.)	202

Թուղը առ. Ամենապատիկ Մատրես. (Հայ. Պատրիարք)	240
Յաղագ դաստիարակութեան մանելանց. աշխատասիրեաց. Սարգիս Վ. Թէոդօրեան	241
Սիրվերեան Յովհաննես Ամբրայ.	242
Հովուեան Տ. Նիկողոս	242
Կարոյ Հայոց եռանդը. — Տ. Գրիգորիոս Ազքեսիկուուս Կարոյ	242
Մատրես Սրբազն նորընտիր Կարուղիկոս ամենայի Հայոց եռ. ազգիս հիմակրուան վիճակը	225
Ֆուատ փաշային նամակը. (Հայ. եռ. Գաղղ.)	227
Խայթեան ռատումնարան իթէողոսիա. (Հայ. եռ. Գաղղ.)	228
Ազգային դպրոց յեաշ	231
Առ. Խորեն Վ. Խորխոռունի	234
Քանի. մը խօսք Տեր եռ. Աղա բառից գործածութեանը վրայ.	232
Հայ. Գաղղիարեն բառզիքը. — Դաշնակը Լամարքինեայ. Երգ. — Հայկազեան վարժարան	244
Տ. Յարուբիս. Մ. Յակովեան	246
Այցելարիւն Սրբազնակառար Կարուղիկոսի իՍուրբ Գեղրդ Սամարիոյ. — Ճառ. — Ուղերձ	247
Առ. զեր. Սարգիս նոզեշնորհ Վար. Թէոդորեան. Ուղերձ	251
Ճառ. իփոխումն աստեաց Դասիր Եպիսկոպուսի յերուաղիմ.	251
Գոմիս Տ. Յովհաննես Զարանեան	252
Փեր. Տ. Յովոկի Վ. Նարեկայ Վանահայր	253
Տ. Անդրեաս Փոփովիչ թժիշկ	253
Պողոս Պէյ Տատեան եռ. Տ. Յովհաննես Յոնանեանց	271
Քսեմափայլ Առաքել Պէյ կուռակալ	272
Հայկազունք Նիկոմիդիոյ	272
Տ. Զայեան թժիշկ (Հայ եռ. Գաղղ.)	273
Տ. Մեսրոպ Դ. Թաղիարեան	277
Ապրօյեան Սահակ Էֆէնտի	277
Տ. Աւետիք Էնդիամանց	277
Լետtre à Mgr. Mathieu, ancien patriarche de Constantinople. 210	
Éducation des enfants, par le T.-R.-P. Sarkis V. Théodore, directeur du collège national à Paris. 211	
Sérvorian. Ohannès Amira 212	
M. Nigoghos Hovian 212	
Les Arméniens d'Erzeroum. — Mgr. Kricorios, archevêque d'Erzeroum 212	
Sa Sainteté Madthéos, nouveau Catholicos de tous les Arméniens, et l'état actuel du peuple arménien 225	
Lettre de Fuad Pacha aux rédacteurs. (Arm.-Franç.) 227	
École Khalibian à Théodosie. (Arm.-Franç.) 228	
École nationale à Iassy 231	
Lettre à M. Corène V. Calfa 231	
Observation sur les mots <i>Der</i> et <i>Agha</i> 232	
Dictionnaire Arménien-Français. — Les harmonies poétiques de Lamartine. — Chants. — Collège national 244	
M. Haroutoun. M. Hagopian 246	
Visite de Sa Sainteté le catholicos des Arméniens à l'église de Saint-Georges de Constantinople. — Discours. — Adresse 247	
Au très-révérend Sarkis V. Théodore Adressé 251	
Oraison funèbre de Mgr. David à Jérusalem 251	
M. Ohannès Comis Tzaran 252	
Le très-révérend Joseph V. supérieur du couvent de Narègue 253	
M. Antrreas Popovitch, docteur arménien 253	
Boghos Bey Dadian et M. Jean Ananoff. (Arm.-Franç.) 271	
S. E. Arakel hey, gouverneur arménien. (Arm.-Franç.) 272	
Les Arméniens de Nicomédie 272	
M. Tchayan, docteur (Franç. et Arm.) 275	
M. Messrope T. Taghiatian 277	
Abrojan Sahagh Effendi 277	
M. Avédik Enfiadjian 277	

ՏԵՍԱՐԱՆ ԵՒՐՈՊԱՅ.

Մատրիտ	255
------------------	-----

ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆ ԱՇԽԱԲ. ՄԱՐԴԿԱՆ.

Նախոյեան Գ. ինքնակալ Գաղղիացոց. (Հայ. եռ. Գաղղ.)	15
Տ. Յովհաննես Լազարեան. (Հայ. եռ. Գաղղ.)	64
Հասան Ալիզա-Փաշա. (Հայ. եռ. Գաղղ.)	109
Ֆուատ-Փաշա. (Հայ. եռ. Գաղղ.)	161
Մովսեր Յըլլըն	182
Տ. Յովհաննես Արվազովսի. (Հայ. եռ. Գաղղ.)	158. 254

ԿԵՆՑԱՊՈՒՏԻՑ ԲԱՆՔ.

Կարծիք մարդու	41
Օդ	42. 66
Սուածք Տոմայի	43
Շուները վախցընելու հնարք	43
Բնական սպատմուրիս	69. 144. 255
Ուղինկըրն	83
Հայ. Գաղղիական բառզիքը. (Հայ. եռ. Գաղղ.)	87
Տեր եռ. Աղա բառերուն գործածութեանը վրայ.	89
Բաժանորդուրիւն Լամարքինեան. (Հայ. եռ. Գաղղ.)	92
Հայկազեան վարժարան. (Հայ. եռ. Գաղղ.)	92
Կայծոռիկ եռ. Խիսունշ (Առակ.)	115
Գիտուրիւն Զեռաց	115

TABLEAUX D'EUROPE.

Madrid	233
------------------	-----

GALERIE DES HOMMES ILLUSTRES.

Napoléon III. Empereur des Français. (Arm.-Franç.)	15
Le comte Jean de Lazareff. (Arm.-Franç.)	64
Hassan Riza-Pacha. (Arm.-Franç.)	109
Fuad-Pacha. (Arm.-Franç.)	161
Robert Fulton	182
M. Jean Aivazovsky. (Arm.-Franç.)	158. 254

CONNAISSANCES UTILES.

Les opinions des hommes	41
L'air	42. 66
Maximes de Domat	45
Moyens d'effrayer les chiens	45
Histoire naturelle	69, 144, 233
Washington	85
Dictionnaire Arménien-Français. (Arm.-Franç.)	87
Sur l'usage des mots <i>Der</i> et <i>Agha</i>	89
Souscription—Lamartine. (Arm.-Franç.)	92
Collège national Arménien. (Arm.-Franç.)	92
Le Ver-Luisant et l'Escargot (<i>Fable</i>).	113
Science des mains	113

Ցորեանք և Զոր կնձնի (Առաջ).....	416	Les Froments et l'Orme sec (<i>Fable</i>)	416
Քրախոտ և ծխախոտ	417	Tabac à priser et tabac à fumer	417
Չիրապուող. (Չաւեչու)	419	Les Olives. (<i>Farce</i>)	419
Մազնիսագիտուրին	436	Magnétisme	436
Որրածաղիկ	440	Oïdium	440
Եօրներորդ դարեն մինչեւ հիմայ ըրած տաք ամառները	440	Les étés chauds depuis le VII ^{me} siècle	440
Ապերախոտ և Ապերախուրին	441	L'Ingrat et l'Ingratitude	441
Գրութին	462	La Charité	462
Ցուլիս ամսոյն ընտանի աստղաբաշխուրինը	464	L'astronomie familière du mois de Juillet	464
Բարի մարդ և բարի քրիստոնեայ, նորախազ մատևան		L'homme de bien et le bon chrétien ; par Sa Grandeur Mad-	
Տ. Մատրեն արքեպիսկոպոսի Ն. Պ. Կ. Պօլոյ	484	théos, archevêque, ancien patriarche de Constantinople	484
Վերափոխումն Աստուածամօր կուսի	488	L'Assomption	488
Օգոստոս ամսոյն ընտանի աստղաբաշխուրինը	490	L'astronomie familière du mois d'août	490
Եկեղեցական գուարճակի փորձեր	491	Électricité amusante	491
Թռենալս	492	Tréhala	492
Ամենէն հարուստ իշխանը	492	Le prince le plus riche	492
Երեկոյեան աղօրք	215	La prière du soir	213
Վարդապետարան Հայոստանեայց Սուրբ Եկեղեցոյ	258	Cathéchisme de l'Église apostolique de l'Arménie	258
Շոգիացումն	279	Vaporisation	279
Հայումն և Լուծումն	280	Fusion et Liquéfaction	280
Մառադարմանուրին	280	Arboriculture	280
Շատ զգիրնակու հնարք	282	Moyen de diminuer l'embonpoint	282
ԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ	95, 143, 167, 215, 261	MUSIQUE	95, 143, 167, 215, 261
ՀԱՅԵԱԾԻԿ , 24, 48, 72, 120, 144, 164, 192, 214, 238,	259 282	ENIGMES	24, 48, 72, 120, 144, 164, 192, 214, 238,
			259 282

ՓՈՐԻ ՏԱՐԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ.